

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Vaasan kaupungin suomenkielisessä perusopetuksessa on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti sekä Vaasan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa lähtökohtana käyttäen.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986

Lain mukaan tasa-arvoa tulee edistää kaikessa opetuksessa ja koulutuksessa. Tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on tukea koulutuksen järjestäjiä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi oppilaitosten toiminnassa.

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014

Lain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan, miten koulu ennaltaehkäisee ja puuttuu syrjintään.

Perusopetuslaki 628/1998

Perusopetuslain 29§ mukaan opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta, niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Koulun toiminta

Koko koulun toiminnan tulee perustua jatkuvaan, ennaltaehkäisevään ja tavoitteelliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön. Tavoitteena on luoda turvallinen ja vakaa työilmapiiri sekä oppilaille että henkilökunnalle. Koulussa ei hyväksytä minkäänlaista syrjintää, mikä tarkoittaa, että kaikilla tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet riippumatta sukupuolesta, etnisestä taustasta, kielestä, kansallisuudesta, iästä, vammasta, seksuaalisesta suuntautumisesta, uskonnosta tai muusta henkilöön liittyvästä tekijästä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on kehittää koulujen toimintaa. Jokaisella koululla on velvollisuus laatia yhdessä koulun muiden toimijoiden kanssa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja seurata sen toteutumista. Suunnitelma laaditaan jokaisen koulun omista tarpeista ja edellytyksistä lähtien, ja se pohjautuu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen kartoitukseen. Suunnitelmaan kirjataan tavoitteet ja toimenpiteet kartoituksen pohjalta.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan, hyväksytään sekä sen tavoitteista ja toimenpiteistä tiedotetaan kaikille kouluuyhteisön jäsenille.

Suunnitelman laatijat

Koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulun johtoryhmän, oppilashuoltoryhmän, kiusaamisen vastaisen tiimin ja oppilaiden kanssa. Oppilaat osallistuvat esimerkiksi keskustelujen, viihtyvyysselvitysten sekä oppilaskunnan/oppilaskunnan hallituksen kautta. Huoltajilla on mahdollisuus esittää näkemyksensä esimerkiksi vanhempainilloissa, vanhempainyhdistysten kautta tai erilaisin kyselyin.

Kuvaus tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen kartoituksesta

Keskusteluissa ja kyselyissä kartoitetaan koulun vahvuuksia sekä kehittämiskohteita ja kuvataan koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta. Koulun tilanne suositellaan kartoitettavaksi vähintään kolmen vuoden välein. Lukuvuodelle 20XX–20XX asetetaan seuraavat tavoitteet ja kehittämistoimet alla olevan mallin mukaan.

Tavoite ja aikataulu	Toimenpiteet	Vastuhenkilö(t)

Rehtori johtaa suunnitelman laatimista koulussa ja vastaa suunnitelman noudattamisesta. Koulun henkilökunta sitoutuu edistämään tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja turvallisuutta koulussa. Opiskeluhoito toimii oppilaiden ja henkilökunnan tukena hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Oppilaat ovat velvollisia käyttäytymään kunnioittavasti toisiaan kohtaan. Oppilaita edellytetään kertomaan aikuiselle, jos he havaitsevat häirintää, kiusaamista, syrjintää tai väkivaltaa. Koulun tulee olla turvallinen tila kaikille.

Tiedottaminen huoltajille tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteista ja kehittämistoimista

Koulun asettamat tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Lisäksi koulu laatii erillisen Wilma-tiedotteen tai -viestin huoltajille ja oppilaille. Tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet käydään läpi koulun oppilaskunnan kanssa. Lisäksi suunnitelmaa voidaan esitellä vanhempainilloissa.

Suunnitelman toteutuksen seuranta

Suunnitelma arvioidaan vuosittain yhdessä oppilaiden ja henkilökunnan kanssa. Tehtyjen kartoitusten tuloksia hyödynnetään työn kehittämisessä ja tarvittaessa lisätään uusia toimenpiteitä.

Toimintamalli häirintä-, kiusaamis-, syrjintä- tai väkivaltilanteissa

1. Havainto tai ilmoitus

- **Oppilas havaitsee** häirintää, kiusaamista, syrjintää tai väkivaltaa.
  1. Oppilas ilmoittaa aikuiselle.
  2. Tiedon saanut aikuinen ilmoittaa tapahtuneesta luokanopettajalle/ - ohjaajalle.
  3. Tapahtuneesta ilmoitetaan kaikkien osapuolten huoltajille.
  4. Luokanopettaja/ -ohjaaja ilmoittaa tapahtuneesta rehtorille ja koulun sovitteluvastaavalle tai - tiimille.
- **Huoltaja havaitsee** häirintää, kiusaamista, syrjintää tai väkivaltaa.
  1. Huoltaja puuttuu tilanteeseen mahdollisuuksien mukaan.
  2. Huoltaja ilmoittaa tapahtuneesta luokanopettajalle/ - ohjaajalle tai muulle henkilökunnan jäsenelle.
  3. Henkilökunnan jäsen ilmoittaa tapahtuneesta kaikkien osapuolten huoltajille.
  4. Luokanopettaja/ -ohjaaja tai tiedon saanut aikuinen ilmoittaa tapahtuneesta rehtorille ja koulun sovitteluvastaavalle tai - tiimille.
- **Henkilökunnan jäsen havaitsee** häirintää, kiusaamista, syrjintää tai väkivaltaa.
  1. Häirintää, kiusaamista, syrjintää tai väkivaltaa havainnut henkilökunnan jäsen puuttuu tilanteeseen välittömästi.
  2. Henkilökunnan jäsen ilmoittaa tapahtuneesta luokanopettajalle/ - ohjaajalle ja rehtorille.
  3. Tapahtuneesta ilmoitetaan kaikkien osapuolten huoltajille.
  4. Luokanopettaja/ -ohjaaja ilmoittaa tapahtuneesta koulun sovitteluvastaavalle tai - tiimille.
- **Oppilas tai huoltaja saa tietää** häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta.

1. Oppilas tai huoltaja ilmoittaa luokanopettajalle/ - ohjaajalle tai muulle henkilökunnan jäsenelle, joka tiedottaa luokanopettajalle/ -ohjaajalle.
  2. Henkilökunnan jäsen ilmoittaa tapahtuneesta kaikkien osapuolten huoltajille.
  3. Luokanopettaja/ -ohjaaja ilmoittaa tapahtuneesta rehtorille ja koulun sovitteluvastaavalle tai - tiimille.
- **Henkilökunnan jäsen saa tietää** häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta.
    1. Henkilökunnan jäsen ilmoittaa luokanopettajalle/ - ohjaajalle.
    2. Tapahtuneesta ilmoitetaan kaikkien osapuolten huoltajille.
    3. Luokanopettaja/ -ohjaaja ilmoittaa tapahtuneesta rehtorille ja koulun sovitteluvastaavalle tai - tiimille.
2. **Välitön toimenpide**
    - Häirintää, kiusaamista, syrjintää tai väkivaltaa havainnut aikuinen puuttuu tilanteeseen välittömästi, kuten yllä ohjeistetaan.
      1. Uhatun tai loukatun oppilaan turvallisuus varmistetaan erottamalla osapuolet.
      2. Uhattu tai loukattu oppilas siirretään turvalliseen tilaan koulun aikuisen valvontaan ja hänelle tarjotaan tukea.
      3. Tapahtuneen muut osapuolet siirretään tilanteesta aikuisen ohjauksella turvalliseen tilaan koulun ohjeiden mukaisesti.
    - Häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta tiedon saanut henkilökunnan jäsen ryhtyy välittömiin toimiin.
      1. Uhatun tai loukatun oppilaan turvallisuus varmistetaan.
      2. Asiaa aletaan selvittää koulun ohjeiden mukaisesti.
  3. **Dokumentointi**
    - Tapahtunut kirjataan koulun käytäntöjen mukaisesti.
    - Osapuolet tunnistetaan ja kerätään tarvittavat tiedot.
  4. **Yhteistyö huoltajien kanssa**
    - Kaikkien osapuolten huoltajiin otetaan yhteyttä.
    - Huoltajille kerrotaan tapahtuneesta.
    - Tarvittaessa keskustellaan kaikkien osapuolten huoltajien kanssa.
  5. **Tietojen välittäminen opiskeluhoitoryhmälle**
    - Tapahtuneesta tiedotetaan opiskeluhoitoryhmälle tarpeen mukaan.
    - Opiskeluhoitoryhmä arvioi lisätuen tarpeen.
  6. **Toimenpidesuunnitelma**
    - Päätetään konkreettisista toimista, kuten keskusteluista, tukitoimista tai kurinpitotoimista.
    - Sovitaan seurannan aikataulusta.
    - Tiedotetaan sovituista toimenpiteistä huoltajille.
  7. **Seuranta**
    - Tapahtuma käsitellään koulun opiskeluhoitoryhmässä ja koulun kiusaamisen vastaisessa tiimissä.
    - Seurantakeskustelut kaikkien osapuolten kanssa.
    - Sovittuja toimenpiteitä muokataan tarvittaessa ja varmistetaan, että tapahtunut ei jatku.
  8. **Arviointi ja kehittäminen**
    - Koulun käytäntöjä kehitetään tarvittaessa.
    - Kehitystä seurataan säännöllisesti.
    - Seurannan tuloksista tiedotetaan koulu yhteisölle.

Vakavissa häirintä-, kiusaamis-, syrjintä- tai väkivaltilanteissa otetaan yhteyttä myös poliisiin ja/tai muihin viranomaisiin.

Viranomaisten yhteystiedot:

(Täytetään koulukohtaisesti.)